

15.4.2021

YLEISET LUMIOLOSUHTEET

Kevät näyttää saapuvan vahvasti tunturiin. Viikko sitten tuntureille satoi reilusti uutta pehmeää lunta, joka jäi hyvin kaikkien ilmansuuntien rinteille. Monin paikoin pakkaslunta oli rinteillä noin 30 senttiä. Nämä lumet lähtivät liikkeelle erittäin voimakkaan länsituulen myötä. Samainen tuuli tyhjensi tunturialueita erittäin voimakkaasti – jopa niin että satuloista ja tuulen puolen rinteisiltä hävisi jopa vajaa puoli metriä lunta. Myös kivet ovat näillä alueilla paikoin tulleet esiin. Alkuviikolla lunta satoi vielä noin viisi senttiä, joka sekin voimakkaiden länsituulten mukana siirtyi itäpuolen rinteille.

Peruslumitilanne tunturissa on monin paikoin heikko, mutta viimeaikaiset lumisateet ovat kerryttäneet etenkin kuruihin reilusti uutta lunta. Viime päivien kohonneet lämpötilat ovat tehneet lumesta ohuen lumen alueilla (lähellä kiviä ja päiviä) jo pehmeää ja kermavaahtomaisen läpimenevää. Paksun lumen alueilla, varjopuolilla ja siellä missä on liikuttu paljon (kuten Tikkatie) lumi on vielä hyvin kovaa ja kantavaa. Tulevien päivien lähes 10 asteeseen nousevat lämpötilat saavat lumen kuitenkin sohjoontumaan ja pettämään kulkijan alta. Pakkasyöt jäädyttävät etenkin tunturista pinnan ja tekevät siitä aamuisin hyvin jäistä.

Paikoitellen lumesta pilkistää kaikilla tunturiseinämillä kiviä. Päivälämpötilojen noustessa reilusti, lumi pettää ohuen lumen alueilla ja etenkin kohoavien maastonmuotojen lähellä laskijan tai hiihtäjän on helppo osua rakkakivikkoon. Lunta on erityisen vähän Pyhäkeron rinteillä, Orotuskeron länsiharjanteilla, Laukukeron yläosissa ja Palkaskurussa.

Itse lumen pinta tunturissa on ylempänä tunturissa kantavampaa, mutta samalla epätasaisempaa ja laadullisesti vaihtelevampaa. Paikoitellen tuuli on puhaltanut lumen alla olevan kovan pinnan esiin ja toisiin kohtiin taas kerännyt uuden lumen aallokkoa. Alempana lumi on tasaisempaa, mutta pehmeää ja menettää kantavuuttaan huomattavasti maltillisemminkin lämpötiloilla. Kaikkialla lämpötilojen vaihtelut tekevät lumesta hyvin vaihtelevaa – aamun jäisestä iltapäivän sohjoon.

Vapaalaskijoiden kannattaa valita tunturista sääolosuhteisiin sopivia rinteitä. Lämpötilojen vaikutukset ovat nyt suuria. Lämpötilojen noustessa aamupäivisin kannattaa valita auringon puoleisia rinteitä, mutta samalla huomioida kantavuuden mahdollinen pettäminen mitä enemmän lämpötilat nousevat ja mitä kevyempiä yölämpötiloja on tarjolla. Iltapäivisin kannattaa suunnata alueille, joilla aurinko ei päivisin paista täysin suoraan. Itäpuolen rinteillä kannattaa odottaa lämpötilojen pehmentävää vaikutusta pidemmälle iltapäivään. Syvimmän lumen alueita auringon puolella ovat Soilenrinne ja Vatikuru.

Myös tunturihiihtäjille lumityyppi on tällä hetkellä erittäin vaihteleva korkeuden ja lämpötilojen nousun johdosta. Päiväretkiä kannattaa suunnitella lämpötilojen pohjalta. Ainoastaan itäpuolen rinteillä on mahdollista, että lumipinta pysyy jäisenä pidemmälle päivään. Tämä toki tarkoittaa myös kantavuuden säilymistä.

Metsissä lumi on ollut melko kantavaa, upottavaa vain puiden läheisyydessä. Pinnassa on ollut mukavasti uutta pehmeää lunta. Puurajassa lumi on ollut kuivempaa. Tulevina päivinä metsien lumi sohjoontuu reilusti, eikä juurikaan kannata hiihtäjiä. Kannattaa panostaa eniten sääennusteiden tarkasteluun ja huomioida sieltä mahdolliset kylmät yöt (-5 astetta) ja etsiä teräshankia. Iltapäivisin lumi kuitenkin menettää kantavuuden.

Purojen äärellä kannattaa pyrkiä kiertämään itse vesialueet, sillä lumikannet eivät usein ole tarpeeksi paksuja kestäämään hiihtäjiä – myös kevään lämpötilat voimistavat purojen virtauksia ja lisäävät lumen sulamista heikentäen kansien kantavuutta. Vatikurun lumikannen läpi on pudonnut puroon mennä viikkoinakin hiihtäjiä – rinnealueen pohja Vatikurussa on kunnostettu konevoimin eikä ajetuilla alueilla riskiä enää ole. Kurun pohja hotellia kohti kannattaa yhä huomioida asian tiimoilta. Etenkin korkeat lämpötilat voivat saada kulkijan humahtamaan lumikannen läpi puroon. Niillä joen alueilla, joissa kannen vahvuudesta epävarmuutta, kannattaa liikkua puron reunamilla ja ylittämään purot vain niistä kohdista, joissa lumi on paksuimmillaan. Korkeiden lämpötilojen aikana emme suosittele liikkumaan kurun pohjalla, välillä Romanssi – hotelli.

Lumivyöryjen osalta tunturialueilla kannattaa olla varovainen yli 30 asteisissa maastonkohdissa ja niiden alapuolisilla alueilla. Tunturialueella liikkuesssa kannattaa huomioida harjanteiden, joen uomien ja niiden lähellä olevien rinteiden lumimassat. Myös nopeasti kohoavien lämpötilojen johdosta laskijoilla on mahdollista vaikuttaa syvemmällä sijaitseviin heikkoihin kerroksiin. Vaarallisinta lähipäivinä on iltapäivän myöhäisemmät tunnit. Tuulet ovat muodostaneet useisiin paikkoihin merkittäviä lippoja, joita ei huonon näkyvyyden aikaan tunturissa liikkuesssa huomaa. Samoilla alueilla kulkiessa on mahdollisuus lumivyöryn kaukolaukaisuun rinteiden alapuolelta.

Tunturissa liikkuesssa kannattaa myös huomioida mm. reittimerkintöjen jääminen peittoon kuurasta ja nietostamisesta johtuen. Esimerkiksi osa Hetta-Pallas tikkatien reittimerkeistä on yhä kuorutettu lumella, eikä esimerkiksi pimeällä merkkien heijastimia voi nähdä.

PYHÄKURU

- Pyhäkurun lumitilanne on poikkeuksellinen vallitsevista tuulista johtuen – tällä hetkellä Pyhäkurussa tuulen tuomaa uutta tiivistä lunta, joka on paikoitellen laattaantunut
- Lumi on pääsääntöisesti tuulesta johtuen tasaisempaa kurun pohjalla ja lähempänä satulaa se on epätasaista, tuuleen kovettamaa ja hyvin aaltoilevaa
- Viimeisten viikkojen aikana Pyhäkurussa tapahtunut kolme lumivyöryä, toinen Lehmäkeron seinämällä lämpötilan kohoamisesta johtuen ja toinen Pyhäkeron laidalla tuiskulumilaatan syntymisestä johtuen. Kolmas lumivyöry tapahtui Pyhäkeron laidalla samassa kohdassa kuin edellinen vyöry. Uusi tuiskulumen laatta tuli alas pohjiaan myöten.
- Alueella lunta useissa kohdin keskimääräistä selvästi vähemmän, joten hiihtäjän mahdollista vaikuttaa useisiin kerroksiin lumipakassa, etenkin lämpötilojen noustessa
- Lumessa tällä hetkellä paksuhko fasettilumikerros uuden lumen / tuiskulumikannen alla, joka aiheuttaa paikoittain epävakautta. Paksumman lumen alueella kyseinen kerros syvemmällä ja se esiintyy epäsäännöllisemmin
- Pitkään säilyviä heikkoja kerroksia edelleen paksun lumen alueilla, myös pohjakuurakerros selkeä
- Säätilan muutoksia ja etenkin lämpötilan nousua kannattaa tarkastella. Lähipäivinä vaara on suurimmillaan iltapäivän ja illan aikana, kun lämpötila kohoaa nopeasti. Laskijalla on lumen pehmetessä myös mahdollisuus vaikuttaa syvemmällä esiintyviin heikkoihin kerroksiin. Myös auringonpuoleisilla rinteillä kannattaa huomioida lämpötilan noususta johtuvien lumilippojen murtuminen ja lumen kastumisesta johtuva sohjoontuminen.

Pyhäkurun lumitilanne tällä hetkellä on poikkeuksellinen tavallisiin talviin; lunta on alueella keskimääräistä reilusti vähemmän, sillä idänpuoleiset tuulet ovat tyhjentäneet aluetta hyvin. Suurimassa osassa aluetta lunta on vain n. 50 – 70 cm. Viime viikon tuulet ja lumisateet ovat tuoneet kuruun monin paikoin paljon uutta lunta, jopa yli puoli metriä tuulen suojaisiin korkeuksiin.

Kulkijan tulee huomioitava pinnan läheisyydessä oleva koko kurualuetta koskeva pinnan lähellä sijaitseva heikko kerros, joka tällä hetkellä reagoi useissa testeissä, vaikkakaan ei propagoidu erityisen herkästi. Myös kyseisen kerroksen päälle mahdollisesti syntyvä uusi tuiskulumilaatta voi muuttaa tilannetta hyvinkin nopeasti herkemmäksi.

LUMIVYÖRYT KEVÄÄLLÄ

Pallaksen alueella tapahtui viikolla 8 yhteensä kolme lumivyöryä. Pyhäkurussa 24.2. keskellä päivää tapahtunut varsin suuri lumivyöry oli laskuporukan aiheuttama. Vyöryn kruunu oli noin 70 cm korkea, vyöryalueen ollessa käytännössä koko kuru alkaen Lehmäkeron kulmasta, pohjoisen laskubowlin laskijan vasemmasta reunasta ja

päättynyt eteläisen laskubowlin laskijan vasempaan reunaan. Vyöryn kertymäalue koostui käytännössä koko Pyhäkurun pohjasta. Vyöry lähti liikkeelle pohjia myöten. Toinen vyöry tapahtui lumikissan aiheuttamana Palkaskurussa. Vyöry oli leveydeltään noin 200 m ja pituudeltaan noin 50 metriä. Myös tämä lähti pohjia myöten, kruunun ollessa paksuudeltaan jopa yli metrin. Paikoitellen lunta kertyi kurun pohjalle yli 3 metriä. Myös Lommoltunturissa tapahtui vyöry itäpuolen seinämällä samalla viikolla.

Myös Keimiötunturilla tapahtui lauantaina 13.2. lumivyöry tunturin järven puoleisella koilliseen aukeavalla jyrkällä. Vyöry oli maltillisen kokoinen, eivätkä vyöryn laukaisseet lumilautailijat loukanneet itseään.

Viimeisimmät lumivyöryt olleet Pyhäkurussa Lehmäkeron puoleisella seinämällä ja Pyhäkeron puoleisella rinteellä viikolla 13 ja 14. Molemmat vyöryt ovat tulleet pohjia myöten. Lehmäkeron vyöryllä leveyttä ollut noin 50 metriä, Pyhäkeron vyöryllä hieman enemmän. Molempien laattojen paksuus noin metri. Pyhäkeron vyörykohdassa tapahtui toinen vyöry noin viikkoa myöhemmin, kuun lounaan puoleiset tuulet latasivat tuiskulumilaatan samaan kohtaan. Paksuutta laatan kruunulla oli noin metri, alempana lunta oli kertynyt vähemmän. Vyörykohta lähti tuli alas pohjia myöten, jättäen alueelle reilusti kiviä!

LUMITUTKIMUS 15.4.2021

Lumitutkimuksen sijainti tällä viikolla edustaa hyvin koko kurun tilannetta. Pyhäkurun ylhäältä katsottuna oikean laskubowlin yläpäässä (korkeus 650 m) tehdyn lumiprofiilin osalta voidaan todeta, että itään aukeavan seinämän lumipakka koostuu pääsääntöisesti vaihtelevan paksuisesta (noin 15 – 40 cm) tuulen tuomasta uuden lumen kerroksesta. Paikoitellen alueelle on muodostunut tuiskulumenlaattaa. Tämä kerros on hyvin huokoisen ja suhteellisen paksun fasettilumikerroksen päällä. Kyseinen fasettilumikerros vaihtelee paksuudeltaan kurun alueella. Riippuu myös korkeudesta sekä ilmansuunnasta, onko fasettilumen päällä muutaman sentin paksuinen crust-kerros. Fasettilumen alla on tiivistä ja kovaa lunta, jonka alla uusi huokoinen fasettilumen kerros. Tämän alla lumessa muutamia heikkoja kerroksia, sekä jäisen kovaa lunta ennen pohjakerroksen suurikiteistä pohjakuuraa.

Lähes kaikki heikot kerrokset reagoivat myös testeihin. Compression Test (CT5 @ 84 cm, CT12 @ 75 cm, CT14 @ 6cm) tukee näkemystä, että oikeissa olosuhteissa fasettilumen huokoinen kerros voi reagoida laskijan painoon. Extended Column Test osoitti, ettei lumi propagoidu erityisen helposti (ECTN5 @ 84 cm, ECTN22 @ 75 cm). Lumen alimpana kerroksena, paksun jäisen ja tiiviin kerroksen alla oli huokoista pohjakuuraa, jota esiintyy kurussa hyvinkin useassa paikassa.

Yhteenvetona, alueella on huomioitava paksu fasettilumen kerros, jonka päälle on syntynyt paikoin tuiskulumenlaattaa. Kohoavat lämpötilat tulevat pehmentämään lunta, eikä yön pakkaset pääse kylmettämään syviä lumen kerroksia. Tällöin lumikansi voi menettää kantavuuden myös aamuisin. Lämpötilan nopea kohoaminen lisää epästabiiliutta ja on suurimpana riskitekijänä iltapäivisin ja iltaisin.

TULEVAN SÄÄN HUOMIOIMINEN

Pallastunturin alueen sää viikon 15 loppupuolella ennustetaan lämpenevän selvästi . Lämpötilat pysyvät öisin etenkin tunturissa hyvin pakkasella, mutta voivat päivisin nousta jopa lähelle +10 astetta viikonlopun aikana. Alkuviikosta viikolla 16 lämpötilat taas maltillistuvat hieman nollan yläpuolelle. Alkuviikolla tunturiin saataneen myös jonkin verran uutta lunta. Lämpötilan nopea nousu lähipäivinä aiheuttaa epästabiiliutta ja vaara on korkeimmillaan iltapäivisin ja alkuiltaisin, ennen lämpötilan laskua. Auringonpuoleisilla rinteillä lämpö saa lumen upottamaan, sama tapahtuu kaikkialla metsissä. Korkeimpien lämpötilojen aikaan liikkuminen paksun lumen alueilla kaikkialla tunturissa suositeltavaa. Laskuja ajatellen tällaisia etenkin Vatikurun alue, Viivakuru, Paratiisikurun bowlit ja Soilenrinne. Tuulien ennustetaan pysyvän maltillisina viikonloppuna, mutta nousevan myrskyisäksi sadealueen lähestyessä alkuviikolla.

Pallas Pyhäkuru S

Finland

Elevation: **650 m**

Aspect: **E**

Specifics:

Juuso Holstein

15/04/2021 -16:45

Co-ord: **68.07816N, 24.07122E**

Slope Angle: **23°**

Wind Loading: **yes**

Stability:

Air Temperature: **-1.0**

Sky Cover: **FEW**

Precipitation: **NO**

Wind: **STRONG**

HS: **92 cm** Layer Notes:

PF: **14 cm**

